

Dossier

Dossier

Gewasbescherming en omgeving

In Nederland is naar schatting van het totale landoppervlak 20.000 vierkante km in gebruik als landbouw- en cultuurgrond. Op veel van die percelen worden bestrijdingsmiddelen gebruikt. Het gebruik van die middelen is niet zonder risico's voor de gebruikers en voor de omgeving.

Emissie van de middelen kan leiden tot bijensterfte of waterverontreiniging. Veel percelen waarop bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, zijn omringd door een fijnmazig netwerk van oppervlaktewateren. Omwonenden maken zich bovendien zorgen over een eventuele blootstelling aan deze middelen en de gevolgen daarvan.

De Nederlandse overheid vindt het noodzakelijk mens, dier en milieu te beschermen tegen de risico's van gewasbeschermingsmiddelen. In de [Toekomstvisie gewasbescherming 2030](#), die de overheid in 2019 publiceerde, staat dat in 2030 nagenoeg geen emissie van gewasbescherming naar het milieu optreden en dat er nagenoeg geen residuen van middelen op producten te vinden zijn. In dit dossier vind je verwijzingen naar achtergrondinformatie en publicaties over bestrijdingsmiddelen en omgeving.

Kernpublicaties

- [Bestrijdingsmiddelen en omwonenden](#), rapport RIVM april 2019
- [Toekomstvisie gewasbescherming 2030](#) Ministerie LNV april 2019
- [Gezondheidsverkenning omwonenden van landbouwpercelen](#), RIVM Rapport 2018
- [Toolbox emissiebeperking](#), website
- [Activiteitenbesluit Agrarisch](#), praktische informatieve website
- [Richtlijn 2009/128/EG voor een duurzaam gebruik van pesticiden](#), publicatieblad Europees Parlement, 2009
- [Verordening Gewasbeschermingsmiddelen \(EG\) 1107/2009](#), publicatieblad Europees Parlement, 2009

[Meer publicaties](#)

Contact

Reageren op dit dossier?

Stuur je reactie naar: servicedesk@groenkennisnet.nl

Voor meer informatie over 'Gewasbescherming en omgeving' kun je contact opnemen met de [KNPV](#)

Emissie

Bestrijdingsmiddelen kunnen op verschillende manieren in de omgeving terecht komen: door verwaaiing, afspoeling, uitspoeling of via verdamping bijvoorbeeld. Door deze emissie van bestrijdingsmiddelen te beperken, kun je schade voorkomen

Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW), die sinds 2000 van kracht is, schrijft voor dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is. Verontreiniging met bestrijdingsmiddelen is een van de aandachtspunten van deze richtlijn.

Omwonenden

In Nederland wonen ongeveer 90 000 mensen binnen 50 meter van een bollen- of fruitperceel. Deze omwonenden maken zich zorgen over een eventuele blootstelling aan gebruikte bestrijdingsmiddelen en de gevolgen daarvan.

Chat offline

Laat een bericht achter

– Lees meer

Door gewijzigde toelatingen, verbeterde technieken en betere inzage in de emissieroutes is emissie van middelen afgelopen decennia verminderd: het Compendium voor de Leefomgeving geeft inzage in emissiecijfers tot 2000. Maar het kan beter. Daarvoor is kennis nodig van de emissieroutes. Een toolbox Emissiebeperking kan telers helpen emissie te voorkomen.

De verschillende emissieroutes zijn in kaart gebracht.

Emissieroutes

- [Emissieroutes Akkerbouw](#)
- [Emissieroutes Fruitteelt](#)
- [Emissieroutes Boomkwekerij](#)
- [Emissieroutes Bollenteelt](#)
- [Emissieroutes Maïs](#)

Publicaties

- [Onderzoek naar de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in vier Natura 2000 gebieden in Drenthe en demogelijke invloed van de afstand van natuurgebieden tot landbouwgebieden op de belasting met bestrijdingsmiddelen](#), Mantingh, Buijs 2020
- [Aanpak erfemissie gewasbescherming in het beheergebied van Aa en Maas](#), CLM Onderzoek en Advies 2020
- [Waarom is de wetgeving rondom spuitdoppen sinds 1 januari 2020 aangepast en wat zijn de gevolgen?](#) artikel Gewasbescherming februari 2020
- [Driftbeperking: wat kan en mag](#), artikel Greenity augustus 2019
- [Pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten](#) (april 2019)
- [Milieumeetlat voor bestrijdingsmiddelen in de open teelten](#): Achtergrondnotitie CLM Onderzoek en Advies 2019
- [DRT-lijst \(Drift Reducerende Tehnienlijst\)](#)
- [DRD-lijst \(Drift Reducerende Doppenlijst\)](#)
- [Bodemonderzoek Westerveld](#), resultaat onderzoek van burgerinitiatief meten=weten 2019
- [Verduurzaming bollenteelt Drentsche Aa Samenvatting 2016 – 2017](#), rapport CLM maart 2018
- [Erfemissie? Natuurlijk niet!](#) CLM rapport 2018
- [Praktische tips ter voorbereiding van een wasplaats met zuiveringssysteem](#), factsheet CLM 2017
- [Samen werken aan water, Visie van de bloembollensector op waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid](#), brochure KAVB, 2017

– Lees meer

Voorkomen van emissie naar grond- en oppervlaktewater is daarom belangrijk. Veel informatie hierover vind je op Water ABC een aanpak om waterkwaliteitsknelpunten en gewasbescherming op te lossen.

Hoewel drinkwaterbedrijven nog regelmatig overschrijdingen meten van de normen door verontreiniging met bestrijdingsmiddelen, is er veel bereikt. Zo blijkt uit een onderzoek van de Universiteit Leiden (2013) dat het Nederlandse oppervlaktewater in de periode 1998-2009 globaal 70% schoner is geworden.

Drinkwaterbedrijven en waterschappen hebben met onderzoekers veel kennis ontwikkeld over het beperken van waterverontreiniging. Er zijn onderzoeksrapporten, checklisten en cursusmateriaal.

Publicaties

- ['Analyse van de bijdrage van verschillende emissieroutes van gewasbeschermingsmiddelen aan de waterkwaliteit'](#), Stowa-rapport 2020
- [Landbouw en water: invloed op kwaliteit en kwantiteit: Visie minister Carola Schouten](#), artikel Waterspiegel 2020
- [Duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: beperkte vooruitgang bij het meten en beperken van de risico's](#): speciaal verslag Europese rekenkamer 2020
- [Gewasbeschermingsmiddelen en hun afbraakproducten in Nederlandse drinkwaterbronnen](#), KWR 2019
- [Factsheet landelijk meetnet gewasbeschermingsmiddelen land- en tuinbouw \(LM-GBM\)](#), Unie van Waterschappen 2019
- [Gewasbeschermingsmiddelen en de realisatie ecologische kwaliteit van oppervlaktewater 2018](#): notitie PBL 2019
- [Geïntegreerde gewasbescherming nader beschouwd: tussenevaluatie van de nota Gezonde Groei, Duurzame Oogst](#), PBL Planbureau voor de Leefomgeving
- [Berekening normoverschrijdingen gewasbeschermingsmiddelen: Achtergrond bij het rapport Geïntegreerde gewasbescherming nader beschouwd](#), PBL Planbureau voor de Leefomgeving 2019
- [PBL-voorlichting over trend pesticiden deugt niet](#), artikel V-focus 2019
- [Herkomstanalyse gewasbeschermingsmiddelen in het grondwater van de Provincie Drenthe: meetperiode 2002-2007](#), Wageningen Environmental Research 2017
- [Onderzoekinstelling spijkt telers bij over watermanagement: 'Water is het](#)

– Lees meer

Anders dan de gebruikers, weten omwonenden vaak niet welke middelen gebruikt worden. En over de effecten is niet veel bekend. De Stichting 'Bollenboos' verwoordt deze zorg. Leden van de Klankbordgroep van het Onderzoek bestrijdingsmiddelen en omwonenden delen die zorg. Agrariërs zijn zelf ook omwonenden

Onderzoek

De huidige toelatingsprocedure bevat geen aparte beoordeling van de gezondheidsrisico's voor omwonenden en hun kinderen. Uit buitenlands onderzoek komen aanwijzingen dat omwonenden gezondheidsrisico's kunnen lopen. De Gezondheidsraad stelt daarom in een rapport dat nader onderzoek nodig is naar de gezondheidsrisico's voor omwonenden.

Campagne

Omdat brancheorganisaties als Cumela, LTO, Agrodís en Nefyto de zorg delen, zijn ze een campagne 'een goede buur is beter ...' gestart. In de [brochure](#) leggen ze de nadruk op communicatie, informeren en luisteren. De brochure die gericht is op agrarisch ondernemers geeft diverse tips.

Publicaties

- [Particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen](#), rapport RIVM 2020
- [Gewasbescherming en omwonenden: Een goede buur is beter ...](#) brochure LTO, 2020
- [Vervolgadvies gewasbescherming en omwonenden](#), rapport Gezondheidsraad juni 2020
- [Vervolgadvies gewasbescherming en omwonenden](#), samenvatting Gezondheidsraad juni 2020
- [Zorgen om cocktails van bestrijdingsmiddelen](#), Vork 27 maart 2020
- [Bestrijdingsmiddelen en omwonenden](#), rapport RIVM april 2019
- [Wonen naast bollenpercelen niet ongezond](#), artikel Greenity 2018
- [Uitgesproken Weergave uitkomsten verkennende gesprekken telers, omwonenden en organisaties](#), Martha Buitenkamp en Marga Kool 11 oktober 2019
- [Gezondheidsverkenning omwonenden van landbouwpercelen](#), RIVM Rapport 2018
- [Stand van zaken van het onderzoek naar de gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden van agrarische percelen](#), Kamerbrief min LNV 2017
- [Rappo omwo](#)

- [De NVWA en de handhaving op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen](#)
[Presentatie juni 2016](#), studiedag gewasbescherming voor docenten
- [Emissieroutes van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater](#), rapport WaterABC 2012
- [Emissie door oppervlakkige afspoeling](#) (tussenrapportage 2011)
- [Emissie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen: knelpunten en oplossingen](#), presentatie Telen met toekomst 2009

Links

- [Toolbox emissiebeperking](#)
- [Erfafspoeling](#), informatie Helpdesk Water
- [Driftreducerende spuittechnieken](#), informatie Helpdesk Water
- [Activiteitenbesluit Agrarisch](#)
- [Emissie van bestrijdingsmiddelen in Nederland](#) Compendium voor de Leefomgeving
- [Emissieregistratie](#), Rijksoverheid
- [Tips ter voorkoming van drift](#) Waar moet u op letten en wat kunt u zelf doen?, Syngenta

- [nieuwe goud van de wereld](#), artikel Onder Glas, 2017
- [Regionalisatie van gegevens over het landelijk gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: een verkenning voor de EmissieRegistratie Wageningen](#), rapport Wageningen Environmental Research, 2016
- [Feiten over bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater in Drenthe](#), rapport WECF maart 2017
- [Bestrijdingsmiddelen bij drinkwaterwinningen en maatregelen om uitspoeling naar grondwater te verminderen](#), artikel H2O, februari 2017
- [Schoon Water voor Brabant: tussenrapportage 2017](#) rapport CLM 2017
- [Verwijdering Gewasbeschermingsmiddelen uit spuiwater van de glastuinbouw; experimenten met 'Standaard Water'](#), artikel H2O Online, 2017
- [Certificatieschema waterzuivering](#), publicatie College van Belanghebbenden MPS, 2017
- [Evaluatie van bestrijdingsmiddelenmetingen in Nederland; effecten van simultane blootstelling aan meerdere bestrijdingsmiddelen?](#), artikel H2O online, augustus 2016
- [Het appelgif valt ver van de boom : bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater en bodem van nederlandse appel-en perenboomgaarden](#), Greenpeace 2015
- [Bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater: vergelijking tussen Nederland en andere Europese landen](#) (2014)
- [Bestrijdingsmiddelen en waterkwaliteit: 'Silent Spring, 50 jaar later'](#) (2013)
- [Emissieroutes van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater](#), rapport WaterABC 2012
- [Bestrijdingsmiddelen en waterkwaliteit](#), rapport Universiteit Leiden-CML 2012

Links

- [Kaderrichtlijn Water \(KRW\)](#)
- [Dossier Kaderrichtlijn Water](#) Groen Kennisnet
- [Atlas Bestrijdingsmiddelen in Oppervlaktewater](#)
- [Schoon Water](#)
- [Activiteitenbesluit Agrarisch](#)

- [Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaardbespuitingen](#), rapport PRI, 2015
- ['Het gaat niet om aantoonbaar risico, maar om gevoel' : omgaan met weerstanden](#), artikel BloembollenVisie 2015
- [Wat is gevaarlijker: landbouwgif of angst voor landbouwgif?](#), artikel Gewasbescherming 2014
- [Bestrijdingsmiddelen: gewasbeschermingsmiddelen en biociden](#): RIVM / GGD informatieblad medische milieukunde 2014
- [Verkenning van mogelijkheden voor onderzoek naar blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen bij omwonenden](#), RIVM, 2014
- [Guidance on bystander and residential exposure to pesticides](#) Brits onderzoek
- [Themanummer en terugblik debat Gewasbescherming en Omwonenden](#), KNPV, 2014
- [GGD-standpunt Gewasbeschermingsmiddelen en volksgezondheid](#), 2011
- ['Repareren' is vele malen moeilijker: communicatie tussen boer en burger moet beter](#), artikel Akker magazine, 2014
- [Dossier Gewasbescherming doorgelicht](#), Boer & Tuinder april 2019

Links

- [Gebruik gewasbeschermingsmiddelen leidt niet tot gezondheidsrisico's omwonenden](#) Nieuwsbericht CTGB 11-04-2019
- [Klankbordgroep van het Onderzoek bestrijdingsmiddelen en omwonenden](#)
- [Onderzoek omwonenden en bestrijdingsmiddelen](#)
- [Veiligheid van omwonenden](#), CTGB

Actueel

Recente berichten van Groen Kennisnet

Links

- [Toolbox emissiebeperking](#)
- [Activiteit](#)
- [Kaden](#)

Biodiversiteit

Bestrijdingsmiddelen die niet op het gewas maar in het milieu terecht komen, kunnen effect hebben op de biodiversiteit: flora en fauna. Toxicologen waarschuwen voor effecten op bijvoorbeeld vogels, amfibieën, reptielen of insecten. Zo wordt op boerenlandvogels.nl een verband gelegd tussen de achteruitgang in weidevogels en neonicotinoïden.

- [Biologische bestrijding om bladluizen tegen te gaan](#)
- [In Brabant ruim 36.000 kilo middelen opgeruimd na bezemactie](#)
- [Voor terugdringen gebruik bestrijdingsmiddelen is samenwerking nodig](#)
- [Gewasbescherming uitdaging voor lelieteelt](#)
- [Praktische maatregelen om erfemissie te beperken](#)

- [Schoon Water](#)
- [Atlas Bestrijdingsmiddelen in Oppervlaktewater](#)
- [Onderzoek omwonenden en bestrijdingsmiddelen](#)
- [Dossier Bijensterfte](#), Groen Kennisnet
- [Dossier Agrobiodiversiteit](#), Groen Kennisnet
- [Dossier Kaderrichtlijn Water](#), Groen Kennisnet

Recente publicaties

XIV - Vaststelling van de begrotingsstaat/staten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2022

– Lees meer

Bijensterfte

Door diverse onderzoekers wordt een relatie gelegd tussen bijensterfte en het gebruik van bestrijdingsmiddelen, met name het systemisch insecticide imidacloprid uit de groep van de neonicotinoïden. Wintersterfte, het sterven van een bijenvolk in de winterperiode, is een natuurlijk verschijnsel. Maar de laatste tientallen jaren verdwijnen er op veel plaatsen steeds meer bijenvolken. Uitvoerige informatie over bijensterfte vind je in het dossier Bijensterfte.

Meld bijensterfte

Onzorgvuldig gebruik van met name insecticiden kan voor onnodig veel risico's zorgen bijen. De NVWA geeft hierover uitvoerige informatie. De NVWA roept op bijensterfte door spuitschade te melden

Agrobiodiversiteit

Vergroening is een van de pijlers binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).. Toepassing van bloemrijke akkerranden draagt bij aan de (agro)biodiversiteit. Het maakt de landbouw minder afhankelijk van input als bestrijdingsmiddelen en kunstmest. Meer informatie hierover vind je in het dossier Agrobiodiversiteit.

Meer informatie

- [Boerenlandvogels](#), Blog Toxicoloog Henk Tennekes
- [Koolmezensterfte en buxusmotbestrijding : pesticidenbelasting bij jonge koolmezen](#) CLM Onderzoek en Advies 2019
- [Dossier imidacloprid](#), Wageningen UR
- [Dossier Bijensterfte](#), Groen Kennisnet
- [Spuitschade melden](#), NVWA
- [Gemeenschappelijk Landbouwbeleid](#)
- [Dossier Agrobiodiversiteit](#), Groen Kennisnet

– Meer actualiteit

Recente berichten van Groen Kennisnet

- [Biologische bestrijding om bladluizen tegen te gaan](#)
- [In Brabant ruim 36.000 kilo middelen opgeruimd na bezemactie](#)
- [Voor terugdringen gebruik bestrijdingsmiddelen is samenwerking nodig](#)
- [Gewasbescherming uitdaging voor lelieteelt](#)
- [Praktische maatregelen om erfemissie te beperken](#)
- [Alternatieven voor oranje velden](#)
- [Vernieuwde bestrijdingsmiddelenatlas](#)
- [Milieubelasting in bietenteelt na verbod op neonicotinoïden](#)
- [Gewasbeschermingsmiddelen vormen geen risico voor ons zenuwstelsel](#)
- [Tuineigenaren gebruiken meer bestrijdingsmiddelen](#)
- [Zorgen over giftigheid van pesticiden](#)
- [Uitvoeringsprogramma voor duurzame gewasbescherming](#)
- [Minder erfemissie met flow-schuimontsmetting van bloembollen](#)
- [Emissieroutes gewasbeschermingsmiddelen in beeld](#)
- [Verplichte teeltvrije zones en driftreducerende doppen](#)
- [In 2018 11 procent minder bestrijdingsmiddelen verkocht](#)
- [Strengere regels voor spuitdoppen](#)
- [Aangescherpte regels voor gewasbescherming buiten de landbouw](#)
- [Boeren zetten stappen voor schoner water](#)
- [Beperkte vooruitgang verduurzaming gewasbescherming in de EU](#)

Recente publicaties

- [Biodiversiteit en gewasbescherming](#), 'Silent Spring, 50 jaar later', 2013
- [Pesticiden en biodiversiteit in het Europese landbouwgebied](#), 'Silent Spring, 50 jaar later', 2013
- [Bloemenranden voor een duurzame gewasbescherming](#), folder Inagro, 2017

XIV - Vaststelling van de begrotingsstaat/staten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2022

Laatste wijziging aan dit dossier:

29 september 2020

Groen Kennisnet

Volg ons op:

- > Over Groen Kennisnet
- > Contact
- > Disclaimer
- > Privacy & Cookie-verklaring
- > Wegwijs in Groen Kennisnet

- > Dossiers
- > Agenda
- > Vakbladen
- > Nieuws
- > Aanmelden nieuwsbrief

- > RSS feeds
- > Community
- > Kennisbank
- > Wiki Groen Kennisnet
- > Themaweken

Powered by
groenpact

Mogelijk gemaakt door [Green Kennisnet](#)